

รายวิชาศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง ขนาดและสัดส่วนในงานทัศนศิลป์

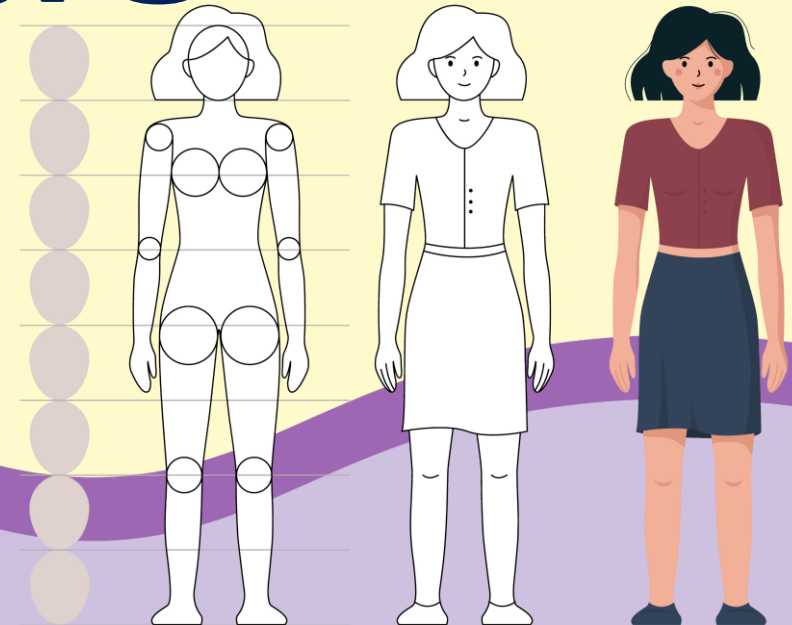
ครูผู้สอน ครูทินกร ปิ่นทอง

ครูวิทยุญา เฟื่องชูนุช

ขนาดและสัดส่วน

ในงานทัศนศิลป์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายขั้นตอนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์โดยใช้หลักการจัดขนาดสัดส่วนของภาพ
๒. สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์จากการจัดขนาดและสัดส่วนของภาพ

ร่วมด้วยช่วยสังเกต

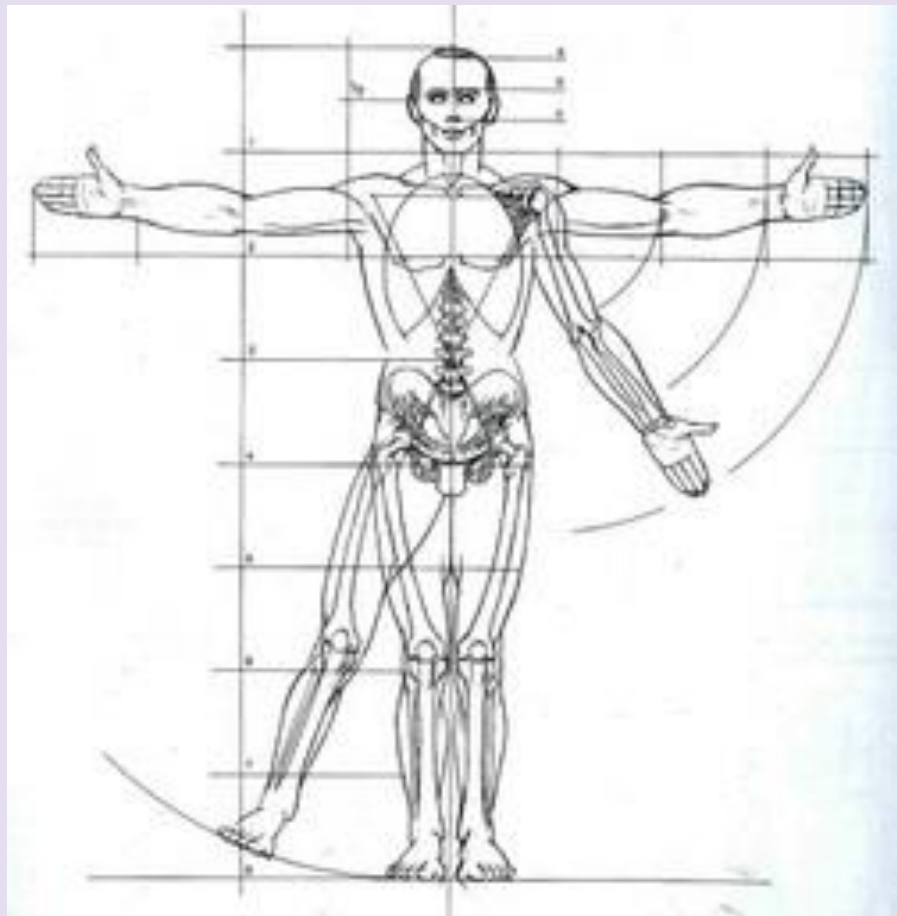
ให้นักเรียนลองสังเกตภาพ
ที่ครูวาดแล้วตอบคำถาม

ภาพที่ครูวาดมีขนาดเล็กหรือใหญ่
แล้วนักเรียนใช้อะไร
เป็นเกณฑ์วัดขนาด

คำถามชวนคิด

ให้นักเรียนลองสังเกตตัวเอง
ว่ามีอวัยวะใดบ้างที่มีสัดส่วน
ใกล้เคียงกัน

คำถามชวนคิด

ให้นักเรียนหยิบอุปกรณ์วาดเขียนเช่น ดินสอ ปากกา ไม้บรรทัด ยางลบ พู่กัน สมุด หนังสือ เป็นต้น มาวางไว้บนโต๊ะ แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบขนาดของอุปกรณ์ต่าง ๆ

การจัดขนาดภาพ

การจัดขนาดภาพ คือ การเขียนภาพให้ได้ขนาดที่
เหมาะสมจนเกิดความสมส่วน ซึ่งกันและกัน ในการ
ปฏิบัติงานศิลปะ ล้วนมีความสำคัญมาก จะต้องมีความสัมพันธ์กับขนาดของกระดาษเป็นอย่างดี คือ
ไม่ควรวาดขนาดภาพให้เล็กเกินไป หรือใหญ่จนเกินไป

การจัดสัดส่วนภาพ

สัดส่วน (Proportion) หมายถึง ความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรง และรวมถึง ความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วย ซึ่งเป็นความพอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อย ขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกัน

กฎ ๓ ส่วน

กฎสามส่วน คือ วิธีการวางตำแหน่งของวัตถุที่อยู่ในภาพของเราไม่ให้อยู่ในกลางภาพ และทำให้มันดูสมดุล ลงตัว เหมาะสม น่ามอง ซึ่งจะประกอบด้วยเส้นสมมติขึ้นมา ๒ เส้นคือแนวนอนสองเส้นจะได้สามส่วน

ส่วนที่ 1 - ท้องฟ้า

ส่วนที่ 2 - พื้นดิน

ส่วนที่ 3 - พื้นน้ำ

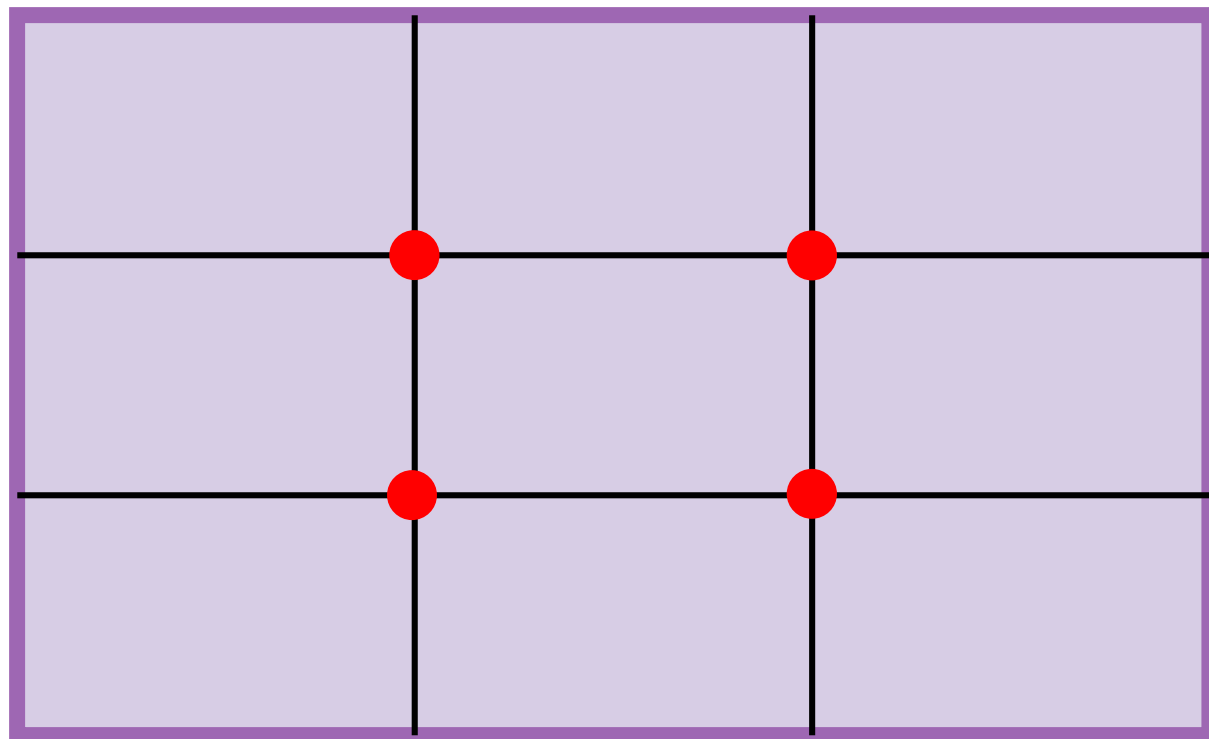
ส่วนที่ 1 - ท้องฟ้า

ส่วนที่ 2 - พื้นดิน

ส่วนที่ 3 - พื้นน้ำ

จุดตัด ๙ ช่อง

จุดตัด ๙ ช่อง มีลักษณะคล้าย
กฏสามส่วน เพราะเมื่อเราแบ่งภาพ
ออกเป็น ๓ ส่วนเท่า ๆ กัน ทั้งด้าน
แนว นอน และแนวตั้งแล้ว จะทำให้
เกิดช่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า ๙ ช่อง และ
มีจุดตัด ๔ จุด

ตัวอย่าง การใช้จุดตัด ๙ ช่อง

ภาพ Rule of Third กฎสามส่วน และ จุดตัดเก้าช่อง จาก RULE OF THIRD กฎสามส่วน และ จุดตัดเก้าช่อง
โดย YOCHUWA SAMAROM <https://www.photoschoolthailand.com/basic-photography-the-rule-of-thirds/>

ภาพ QUIET SUNSET โดย Leonid Afremov
<https://afremov.com/de/quiet-sunset-palette-knife-oil-painting-on-canvas-by-leonid-afremov-size-30-x36.html>

ตัวอย่าง การใช้จุดตัด ๙ ช่อง

ภาพ Three Flowers in Flared Vase oil จาก Susan Nally
โดย <https://susannally.com/zoom/1400x720/2134279.html>

ภาพ Periwinkle and Broom โดย Frances Galante
<https://arthur.io/art/frances-galante/periwinkle-and-broom>

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าภาพวาดใดบ้าง
ที่ควรใช้หลักการจัดขนาดภาพ ?

กิจกรรมสร้างสรรค์ผลงาน

ให้นักเรียนวาดภาพแจกันดอกไม้โดยใช้
หลักการจัดขนาดและสัดส่วนในงานทัศนศิลป์
ให้ดอกไม้ที่เป็นจุดเด่นอยู่ตรงจุดตัดเก้าช่อง
โดยใช้เทคนิคสีโปสเตอร์

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สมุดวาดเขียน ตีกรอบ เขียนชื่อ ชั้น เลขที่ให้เรียบร้อย
๒. นักเรียนวาดภาพแจกันดอกไม้ โดยใช้หลักการจัดขนาดและสัดส่วนในงานทัศนศิลป์ ให้ดอกไม้เป็นจุดเด่นอยู่ตรงจุดตัดเก้าช่อง โดยใช้เทคนิคสีโปสเตอร์
๓. นักเรียนนำเสนอผลงาน โดยบอกชื่อผลงาน เทคนิค แรงบันดาลใจ และความประทับใจ

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเตรียมสมุดวาดเขียน ตีกรอบ เขียนชื่อ ชั้น เลขที่ให้เรียบร้อย
๒. ครูปลายทางควบคุมดูแลนักเรียนให้ตั้งใจสร้างสรรค์ผลงาน
๓. ครูให้คำแนะนำหลังจากนักเรียนนำเสนอผลงาน
๔. ครูให้คำแนะนำการใช้สีโปสเตอร์ด้วยความระมัดระวัง

สรุปบทเรียน

ขนาด ลัดส่วน และสี เป็นส่วนสำคัญใน
การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ เพราะผลงาน
ที่สมบูรณ์ คือ ผลงานที่มีขนาดภาพเหมาะสม
และมีการใช้สีที่โดดเด่น น่าสนใจ

บทเรียนครั้งต่อไป

ความสมดุล

สิ่งที่ต้องเตรียม

สมุดวาดเขียน สีไม้

และอุปกรณ์วาดเขียน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

